

**Odporúčanie [CM/Rec\(2016\)7](#)
Výboru ministrov členským štátom o prístupe mladých ľudí k právam**

(Prijaté Výborom ministrov dňa 28. septembra 2016 na 1266. zasadnutí zástupcov ministrov)

Výbor ministrov, podľa podmienok stanovených v čl. 15.b Stanov Rady Európy,

vzhľadom na to, že zámerom Rady Európy je dosiahnuť väčšiu jednotu medzi jej členmi s cieľom ochraňovať a naplňovať ideály a zásady, ktoré sú ich spoločným dedičstvom, a napomáhať ich hospodárskemu a spoločenskému pokroku;

so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach (ETS č. 5) a revidovanú Európsku sociálnu chartu (ETS č. 163);

berúc do úvahy Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa a jeho protokoly;

pripomínajúc si odporúčania Parlamentného zhromaždenia 2015 (2013) "Prístup mladých ľudí k základným právam" a 1978 (2011) "Smerom k európskemu rámcovému dohovoru o právach mládeže", ako aj odpovede Výboru ministrov na tieto odporúčania;

pripomínajúc si uznesenie [CM/Res\(2008\)23](#) Výboru ministrov o politike Rady Európy týkajúcej sa mládeže;

pripomínajúc si uznesenie č. 386 (2015) Kongresu miestnych a regionálnych samospráv o "Odstraňovaní prekážok účasti mládeže: prijatie jedného jazyka pre miestne a regionálne samosprávy a mladých ľudí" a odporúčanie č. 128 (2003) o "revidovanej Európskej charte o zapojení mladých ľudí do miestneho a regionálneho života";

pripomínajúc si uplatňovanie existujúcich zásad stanovených v príslušných odporúčaniach Výboru ministrov členským štátom, najmä odporúčanie [CM/Rec\(2015\)3](#) o prístupe mladých ľudí zo znevýhodneného prostredia k sociálnym právam, odporúčanie [CM/Rec\(2013\)2](#) o zabezpečení plného začlenenia detí a mladých ľudí so zdravotným postihnutím do spoločnosti, odporúčanie [CM/Rec\(2012\)13](#) o zabezpečení kvalitného vzdelávania, odporúčanie [CM/Rec\(2012\)2](#) o zapojení detí a mladých ľudí do 18 rokov, odporúčanie [CM/Rec\(2010\)8](#) o informáciách pre mládež, odporúčanie [CM/Rec\(2010\)7](#) o Charte Rady Európy o vzdelávaní k demokratickému občianstvu a k ľudským právam, odporúčanie [CM/Rec\(2009\)9](#) o vzdelávaní a sociálnom začlenení detí a mladých ľudí s poruchami autistického spektra, odporúčanie [CM/Rec\(2007\)17](#) o štandardoch a mechanizmoch rodovej rovnosti a odporúčanie [Rec\(2006\)1](#) o úlohe národných rád mládeže v rozvoji politik týkajúcej sa mládeže;

presvedčení o význačných schopnostiach mladých ľudí a ich dôležitej úlohe pri budovaní Európy, no hlboko znepokojení ich zhoršujúcou sa sociálnou situáciou v starnúcich spoločnostiach ovplyvnených systematickými hospodárskymi a spoločenskými problémami a demokratickými deficitmi vyplývajúcimi z neschopnosti členských štátov plne zapojiť mladých ľudí do demokratických procesov;

uznávajú prácu Rady Európy v oblasti mládeže zameranú na podporu politik týkajúcich sa mládeže, ktoré presadzujú ľudské práva, sociálne začlenenie, medzikultúrny dialóg, rodovú rovnosť a aktívnu účasť mladých ľudí;

zdôrazňujúc dôležitosť zásady a praktiky spoločného riadenia sektora mládeže v Rade Európy;

majúc na pamäti najmä výsledky predchádzajúcich konferencií ministrov Rady Európy zodpovedných za mládež - v Kyjeve v roku 2008 s názvom "Budúcnosť politiky mládeže Rady Európy: Agenda 2020", a v Petrohrade v roku 2012 s názvom "Prístup mladých ľudí k právam: rozvoj inovatívnych politík týkajúcich sa mládeže" - ako aj závery z mládežníckeho podujatia, ktoré sa konalo pred druhou spomínanou konferenciou;

opätovne zdôrazňujúc zásadnú úlohu mladých ľudí a prácu vykonávanú mládežníckymi organizáciami pri rozvoji našich spoločností a zároveň zdôrazňujúc, že prístup mladých ľudí k právam je predpokladom pre ich osobný rozvoj a ich prístupu k samostatnosti;

vzhľadom na to, že neobmedzený a úplný prístup mladých ľudí k právam je zásadným prvkom kultúry ľudských práv, demokracie a právneho štátu, a berúc na vedomie porušenia a popretia práv mladých ľudí zistené pri prehodení judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a tiež rozhodnutia a závery Európskeho výboru pre sociálne práva, ktoré vyplývajú z ich výkladu Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a Európskej sociálnej charty, a ktoré boli zverejnené Radou Európy v roku 2014 a tiež v databáze judikatúry týkajúcej sa práv detí – THESEUS , ktorá obsahuje judikatúru Súdu týkajúcu sa práv detí;

zdôrazňujúc, že rovnako ako všetky generácie, aj mladí ľudia majú právo plne využívať ľudské práva a všetky ďalšie práva podľa vnútroštátneho a medzinárodného práva, okrem oprávnených výnimiek z dôvodu ochrany maloletých,

I. Odporúča vládam členských štátov zlepšiť prístup mladých ľudí k právam, a to:

1. riešením diskriminačných postupov, ktorým čelia mnohí mladí ľudia z dôvodov vyslovene uvedených v čl. 14 Európskeho dohovoru o ľudských právach alebo v akejkoľvek inej forme zistenej v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva. ^[1]Osobitná pozornosť by mala byť venovaná rozmanitým identitám a intersekcionalite diskriminácie;
2. odstránením všetkých právnych, administratívnych a praktických prekážok brániacich mladým ľuďom uplatňovať právo pokojne sa zhromažďovať a voľne zakladať združenia a odborové zväzy, vstupovať do nich a aktívne v nich pôsobiť;
3. vytváraním alebo rozvíjaním politík týkajúcich sa mládeže na všetkých úrovniach s cieľom podporovať a uľahčovať prístup všetkých mladých ľudí k ich právam, s mimoriadnym dôrazom na nasledujúce oblasti:
  - prekážky brániace prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu;
  - ťažkosti, s ktorými sa stretáva mnoho mladých ľudí po ukončení štúdia, pri hľadaní stabilného a zmysluplného zamestnania so spravodlivými, čestnými a priaznivými pracovnými podmienkami alebo pri získavaní kvalitných stáží;
  - nedostatok vhodnej podpory pri pokračovaní vo vzdelávaní či odbornej príprave, hlavne počas ich nezamestnanosti;
  - nedostatočná kapacita sociálnych a zdravotníckych služieb zabezpečujúcich špecifické potreby pre mladých ľudí

- negatívne následky neistých životných situácií na blaho a bezpečnosť mladých ľudí;
- nedostatočné príležitosti zapájať sa do života spoločnosti, najmä keď ide o rozhodnutia, ktoré sa priamo týkajú mladých ľudí, chýbajúca systematická politika povzbudenia a prípravy na zapájanie sa a nedostatok mechanizmov alebo štruktúr umožňujúcich aktívne zapájanie sa do života v spoločnosti;
- nedostatočná alebo neexistujúca finančná a politická podpora mládežníckych iniciatív a samostatne riadených a nezávislých mládežníckych organizácií;

4. uplatňovaním koordinovaného prístupu k zlepšovaniu prístupu mladých ľudí k právam so spoluprácou vo všetkých relevantných oblastiach politik na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Za týmto účelom by mali členské štáty podniknúť nasledujúce kroky:

- vykonať kritickú a hlbokú, na poznatkoch založenú analýzu problémov, ktorým čelia mladí ľudia pri získavaní prístupu k právam, vrátane zohľadnenia medzigeneračnej solidárnosti pri všetkých politikách s dlhodobým vplyvom. Do tejto analýzy by mali byť zapojení odborníci, zákonodarcovia, pracovníci s mládežou, zástupcovia mládežníckych organizácií, odborových združení a iných organizácií občianskej spoločnosti. Ak je to možné, rozčlenené údaje by sa mali analyzovať tak, aby sa zistili skúsenosti mladých ľudí, ktorí sú vylúčení alebo sa nachádzajú na okraji spoločnosti. Pokrok by sa mal prehodnocovať pravidelne;
- v prípade potreby preskúmať súčasnú a plánovanú legislatívu a zaviesť legislatívne opatrenia, ktoré podporujú a zaručujú prístup k právam a systematicky odstraňujú všetky právne prekážky, ktoré bránia mladým ľuďom získať prístup k právam;
- zväziť, aké ďalšie kroky sa môžu vykonať na zlepšenie prístupu mladých ľudí k právam, a to po konzultácii so stranami zainteresovanými do politiky týkajúcej sa mládeže, vrátane mládežníckych organizácií a národných rád mládeže;
- v prípade potreby upraviť štruktúru a postupy inštitúcií a služieb starajúcich sa o potreby všetkých mladých ľudí s cieľom efektívnejšie ich podporovať pri spravodlivom napĺňaní potrieb a tiež zlepšiť schopnosti a zručnosti zamestnancov pracujúcich s mladými ľuďmi v týchto inštitúciách;

5. vytvorením stratégií na zlepšenie prístupu mladých ľudí k právam, ktoré odrážajú zásady univerzálnosti a nedeliteľnosti ľudských práv, nediskriminácie a rovnakých príležitostí, rodovej rovnosti, zodpovednosti, demokracie, účasti a medzigeneračnej solidarity. Tieto stratégie by mali uznávať, že práca s mládežou môže výrazne pomôcť mladým ľuďom pri získavaní prístupu k svojim právam;

6. zohľadnením opatrení navrhnutých v prílohe k tomuto odporúčaniu pri tvorbe a zavádzaní politik a programov zameraných na podporu a pomoc mladým ľuďom pri získavaní prístupu k právam a nabádaním miestnych a regionálnych orgánov k tomu, aby tak tiež robili;

7. zabezpečením, že toto odporúčanie vrátane jeho prílohy bude preložené a odošle sa kompetentným orgánom a zainteresovaným osobám s cieľom zvýšiť povedomie o potrebe propagovať a chrániť prístup mladých ľudí k svojim právam.

II. Zaväzuje sa po piatich rokoch od prijatia preskúmať opatrenia prijaté členskými štátmi v nadväznosti na toto odporúčanie:

Príloha k odporúčaniam [CM/Rec\(2016\)7](#)

1. Rozsah a účel

Cieľom tohto odporúčania je zlepšiť prístup mladých ľudí k právam a nie venovať sa právam ako takým. Zameriava sa na zlepšovanie prístupu vykonaním opatrení na podporu informovanosti o právach, ktoré by mladí ľudia mali mať možnosť využívať, o tom, čo môžu robiť, ak sú ich práva porušované, a tiež odstraňovaním zákonných, politických a spoločenských prekážok. Zdôrazňuje dôležitosť toho, aby členské štáty pravidelne sledovali porušenia práv, reagovali na ne a zabezpečili náležitú ochranu prostredníctvom právnych predpisov.

Toto odporúčanie sa týka všetkých mladých ľudí, ktorí na základe svojho veku čelia prekážkam brániacim im plne požívať svoje ľudské práva a základné slobody, a aktívne sa zapájať do spoločnosti. Definícia vekového rámca, na ktorý sa vzťahujú pojmy "mladí ľudia" alebo "mládež" by mala odrážať zákonný a ústavný rámec v každom členskom štáte.

2. Zásady

Toto odporúčanie vychádza z existujúcich zásad zakotvených v dokumentoch uvedených v preambule. Tieto zásady zahŕňajú nasledovné:

- prístup mladých ľudí k právam je základným prvkom pri budovaní kultúry ľudských práv, demokracie a právneho štátu v dnešnej Európe;
- mládežnícke organizácie a práca s mládežou hrajú zásadnú úlohu pri zabezpečovaní prístupu mladých ľudí k právam a pri podporovaní mladých v tom, aby sa stali aktívnymi občanmi;
- prístup k právam si vyžaduje, aby boli mladí ľudia, mládežnícke organizácie a pracovníci s mládežou informovaní a vzdelávaní o právach, ktoré by mali mladí ľudia požívať a o tom, čo sa dá robiť, ak sú tieto práva porušované;
- je potrebné chrániť a od mladého veku podporovať aktívne a efektívne zapájanie sa mladých ľudí do života spoločnosti a do rozhodovania;
- mladí ľudia by mali plne požívať svoje práva a slobody bez diskriminácie z akéhokolvek dôvodu. Aby to bolo možné dosiahnuť, je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť mladým ľuďom, ktorí majú menej príležitostí, vrátane mladých ľudí ovplyvnených diskrimináciou.

3. Opatrenia

S cieľom podporovať mladých ľudí a uľahčiť im získať prístup k právam by mali vlády členských štátov realizovať nasledujúce iniciatívy.

3.1. Ohľadne prístupu k vzdelávaniu:

- investovať do kvalitného a inkluzívneho vzdelávania (formálneho i neformálneho);
- zabezpečiť všetkým ľuďom prístup k vzdelávaniu odstránením prekážok a zavedením mechanizmov, ktoré podporujú a povzbudzujú k ukončeniu štúdia;
- riešiť hospodárske, geografické a fyzické prekážky v prístupe k vzdelávaniu a poskytovať dostatočné podporné služby pre študentov;
- zvýšiť snahu o uznanie neformálneho učenia sa a práce s mládežou (štrasburský proces) a zabezpečiť kompatibilitu s normami a kvalitou odborného vzdelávania a prípravy (OVP), ako aj vyššieho vzdelávania a kvalifikácie (bolonský proces a kodanský proces).

3.2. Ohľadne autonómnosti a sociálneho začlenenia mladých ľudí:

- zaviesť alebo rozvíjať politiky týkajúce sa mládeže a práce s mládežou na všetkých úrovniach;
- uľahčiť plynulý prechod od vzdelávania na trh práce a súčasne zabezpečiť, aby boli stáže a učňovská prax, ktoré sa uznávajú ako dôležité kroky v tomto procese prechodu, kvalitnou skúsenosťou s jasnou vzdelávacou hodnotou, a aby boli náležite odmeňované a regulované;
- odstrániť prekážky brániace mladým ľuďom získať prístup ku kvalitným pracovným miestam, ktoré dokážu zabezpečiť slušnú životnú úroveň;
- vytvoriť opatrenia na mieru s cieľom zabezpečiť prístup k sociálnym dávkam, úverom a programom na podporu bývania;
- pomôcť mladým ľuďom získať prístup k sociálnym právam posilňovaním zavádzania ustanovení Európskej sociálnej charty;
- zabezpečiť, aby politiky odrážali a riešili špeciálne potreby mladých ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach a znevýhodnených štvrtiach zlepšením prístupu k vzdelávaniu, zamestnaniu, bývaniu a doprave.

3.3. Ohľadne mobility mládeže:

- naďalej podporovať rovnocenný prístup všetkých mladých ľudí, najmä dobrovoľníkov, k mobilite, a to bez ohľadu na krajinu ich pôvodu, pozadie alebo prípadné postihnutie, aj prostredníctvom širšieho využívania existujúcich európskych programov, zjednodušených vízových postupov a prístupu k programom mobility;
- riešiť výzvy, ktorým čelia mladí ľudia, keď sa presťahujú do inej krajiny z politických alebo spoločensko-ekonomických dôvodov a zabezpečiť, že ich prístup k právam nebude narušený.

3.4. Ohľadne aktívneho občianstva, demokracie a účasti:

- vytvoriť mechanizmy na podporu zmysluplného zapojenia mladých ľudí a mládežníckych organizácií do tvorby politík, okrem iného na základe zásad spoločného riadenia, ak je to možné, aj na miestnej a regionálnej úrovni, kde je tvorba politík najbližšie k mladým ľuďom;
- uznávať a podporovať mládežou vedené, nezávislé demokratické organizácie a národné rady mládeže ako kanály zapojenia a účasti pre všetkých mladých ľudí;
- uľahčiť všetkým mladým ľuďom príležitosť slobodne sa zhromažďovať, združovať a vyjadrovať sa aj prostredníctvom elektronického zapojenia ako doplnujúceho nástroja;
- zabezpečiť, aby sa mladí ľudia učili o účasti a demokracii a zažili ich uplatňovanie ešte počas školy;
- odstraňovať prekážky, ktoré obmedzujú demokratické zapojenie mladých ľudí, napríklad preskúmaním volebných systémov, a kde je to možné znížením veku oprávňujúceho účasť vo voľbách a zabezpečiť, aby všetky oprávnené osoby požívali volebné práva, či už jednoducho volením alebo kandidovaním.

3.5. Ohľadne spolunažívania v rozmanitých spoločnostiach:

- riešiť diskrimináciu, netoleranciu a vylúčenie tam, kde sa vyskytujú, a to využitím odborných znalostí mládežníckych organizácií, posilnením zapojenia a začlenenia marginalizovanej mládeže a rozširovaním medzikultúrnych kompetencií a medzinárodného porozumenia medzi mladými ľuďmi a mládežníckymi organizáciami;
- povzbudzovať a podporovať mladých ľudí a mládežnícke organizácie v tom, aby sa zapájali do budovania mierových spoločností založených na rozmanitosti, sociálnej súdržnosti a začlenení v duchu rešpektu, tolerancie a vzájomného porozumenia;
- podporovať dialóg a budovanie mieru v regiónoch, v ktorých došlo, či stále dochádza ku konfliktom, využitím dostupných programov a nástrojov, vrátane masmédií, s cieľom uľahčiť opätovné nastolenie mierového prostredia;
- umožniť spoluprácu medzi vládnymi štruktúrami a mládežníckymi organizáciami a odstrániť byrokratické a politické prekážky v uplatňovaní Charty Rady Európy o vzdelávaní k demokratickému občianstvu a k ľudským právam;
- zlepšiť účinné uplatňovanie čl. 14 Európskeho dohovoru o ľudských právach a iných medzinárodných nástrojov proti diskriminácii a zväziť ratifikáciu protokolu č. 12 Európskeho dohovoru o ľudských právach;
- ďalej podporovať začleňovanie mladých ľudí z rodín prisťahovalcov.

3.6. Ohľadne prístupu k informáciám a ochrany:

- vytvárať a podporovať dlhodobé stratégie zamerané na zvyšovanie povedomia o právach mladých ľudí v súlade s čl. 42 Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa;

- začleniť výchovu k demokratickému občianstvu a vzdelávanie v oblasti ľudských práv , vrátane vzdelávania o právach dieťaťa do osnov formálneho vzdelávania a do neformálneho učenia sa;
- zvyšovať odborné kapacity a uľahčovať prístup k právam u pracovníkov s mládežou a iných osôb, ktoré priamo pracujú s mladými ľuďmi odbornou prípravou a výmenou postupov, ako aj prostredníctvom poskytovania náležitých zdrojov;
- realizovať verejné informačné a vzdelávacie programy na zvyšovanie povedomia o prístupe mladých ľudí k právam zamerané na širokú verejnosť, mladých ľudí a odborníkov;
- poskytovať účinné mechanizmy na informovanie a poskytovanie poradenstva mladým ľuďom o ich právach a o možnostiach , ako zaistiť nápravu pri porušení alebo odoprení týchto práv. Takéto mechanizmy musia byť k dispozícii všetkým skupinám mladých ľudí, najmä tým, ktorým hrozí diskriminácia alebo sú sociálne vylúčení, a ktorí majú menej príležitostí. Okrem toho by malo byť všetkým mladým ľuďom, ktorí si to nemôžu dovoliť, poskytnuté právne poradenstvo a zastupovanie;
- zriadiť náležitú a nezávislú inštitúciu pre ľudské práva (podľa parížskych zásad), ak takáto inštitúcia ešte neexistuje, napríklad ombudsmana, aby sa zabezpečilo rešpektovanie a ochrana prístupu mladých ľudí k ich právam;
- ratifikovať revidovanú Európsku sociálnu chartu a Dodatokový protokol zameraný na systém kolektívnych sťažností (ETS č. 158)- ratifikovať Tretí opčný protokol k Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa o procedúre oznámení, ktorý umožňuje deťom a ich zástupcom, ktorí tvrdia, že došlo k porušeniu ich práv, ohlásiť to alebo podať sťažnosť Výboru OSN pre práva dieťaťa, keď vyčerpajú všetky vnútroštátne možnosti nápravy;
- podporovať pravidelnú tvorbu zbierok judikatúry, aby osoby s rozhodovacou právomocou lepšie porozumeli porušovaniu práv mladých ľudí a miere, do akej sú chránení súčasnými právnymi nástrojmi.

3.7. Ohľadne prístupu k zdravotníckym službám:

- poskytovať komplexnú a veku náležitú zdravotnú výchovu (vrátane vzdelávania o sexuálnom a reprodukčnom zdraví) v rámci neformálneho vzdelávania a školských osnov;
- poskytovať komplexné a veku náležité informácie o zdravotníckych službách a podpore pre mladých ľudí;
- poskytovať komplexné a veku náležité informácie o zdravom životnom štýle, vrátane informácií o fyzickej aktivite a zdravom stravovaní;
- realizovať informačné kampane zamerané na zvyšovanie povedomia mladých ľudí o zdravotných rizikách a ich prevencii, vrátane informácií o tom, ako získať prístup k liečbe a o zárukách dôvernosti;
- zabezpečiť, aby osoby pracujúce v zdravotníctve absolvovali školenie o práci s mladými ľuďmi;

- poskytovať holistické a preventívne služby na podporu emočného vývoja a blaha mladých ľudí;
- poskytovať bezplatné, bezpečné a personalizované služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia;
- zabezpečiť dostupnosť bezplatného poradenstva mladým ľuďom, ktorí ho potrebujú, v čase keď ho potrebujú, a to najmä obetiam násilia, zneužívania a vykorisťovania
- zabezpečiť jednoduchý a včasný prístup k službám v oblasti duševného zdravia, napr. službám zameraným na poruchy príjmu potravy a závislostí u mladých ľudí;
- venovať mimoriadnu pozornosť prístupu k vyššie uvedeným zdravotníckym službám pre mladých ľudí zo zraniteľných, viktimizovaných a menšinových skupín (vrátane utečencov a prisťahovalcov).